

ERŐS VÁR

AMERIKAI MAGYAR EVANGÉLIKUSOK LAPJA

52. ÉVFOLYAM

1986. DECEMBER

6. SZÁM

ÚJRA ELJÖTT

*Mindig vigasztalásnak vehető, hogy karácsony lesz idén is.
Azaz inkább, hogy megértük eljövételét,
mert ebben Isten kegyelmének folytonosságát láthatjuk.*

Nem jött el Jézus csupán egyszer, hogy megmutassa jövetelével azt, hogy Isten szeret bennünket, hanem az évenként megismétlődő karácsonyi ünnepek alkalmával emlékeztet ma is arra a csodálatos éjszakára, melyen angyalok serege hirdette, hogy egy új világ kezdődött el. Hogy ebben a világban nem csupán a törvény és annak betöltése a fontos, mert felettünk egy szigorú és mindent számonkérő Hatalom uralko-

dik, hanem hogy ezek mögött bűnbocsátó szeretet van. Hogy ez a szeretet tényleges, nemcsak szép szavakba öltöztetett üzenet. Hogy ebben bízhatunk, mert láthatatlanul átölel bennünket még akkor is, ha nem gondolunk forrására, Isten szívére.

Pedig mi emberek mindent megtettünk és megteszünk ma is, hogy megtörjük ezt a szívet. Ős-szüleinktől örököltük ezt a hajlamot. Ne gondoljuk, hogy Ádám és Éva engedetlensége nem fájt Istennek, aki szépek, jónak, ártatlannak teremtette őket. Ne gondoljuk, hogy Ádám és Éva szíve nem tört meg, amikor Káin bunkója, mellyel megölte testvérét Ábelt, emlékeztette őket a tiltott fa gyümölcsére. Ne gondoljuk, hogy amikor a mi szívünk akar megszakadni gyermekeink vagy szereteink szavai, tettei miatt, akkor első alkalom az, és nem ismétlődése annak, amivel mi szomorítottuk meg szüleinket, s azok nagyszüleiket és így tovább visszamenőleg nemzedékről, nemzedékre, egészen ős-szüleinkig.

Karácsony csodája azonban éppen az, hogy Isten nem ezekre emlékezteti a világot, hanem arra, amit Ő ezek ellenére tett értünk Jézus Krisztus születésével. Hogy nem vet el Maga elől mindannak ellenére. Hogy bár évenként elmondja nekünk legalább is Karácsonykor, Nagypénteken és Húsvétkor, hogy szeret minket, mi úgy élünk mintha ezt nem tudnánk. Hogy egyszerűen nem vesszük figyelembe, amikor életünkben döntések előtt állunk, és a helyes út meg a helytelen között kell választanunk.

BENNÜNK SZÜLESS MEG, JÉZUS!

*Úr Jézus: sok vak szemnek
ma is gyermeknek látszol;
tán végre foglyul ejtett
a betlehemi jászol?*

*Életadó erőd a
világot át nem járta,
mert magadra hagy néped,
hűs templomokba zárva.*

*Jászolból, kőből, könyvből
lépj ki! Szüless meg bennünk,
add, hogy végre karácsonyt
élettel ünnepeljünk.*

*Hullj a szívünkbe, szent Mag
(most bűn van bennünk, s rontás)
s hass át rajtunk, mint égi
rádioaktív forrás,*

*hadd vigyük a világnak
— mit annyi baj, kín éget —
jóakaratot, békét,
s Istennek dicsőséget.*

Bódás János

Mennyi szentimentális és külsőséges ünneplés fogja megcsúfolni idén is ezt a szeretetet. Mennyi karácsonyi üdvözlő csók lesz Júdás csókja, látszat-szeretet, mely mögött a szív ugyanaz marad, a helyzet nem változik, és az ellentétek megmaradnak az ünnepek

utánra is. Mennyire hozzászoktunk ahhoz, hogy egy kenetteljes mázzal fessük át és takarjuk el a lényegét, ahelyett, hogy megemlékeznénk, hogy „mindedig megsegített az Úr” és hogy az Ő kegyelme meg nem változott. Pedig karácsonykor ez az üzenet: „*Újra mondom neked fiam, lányom, gyermekem, hogy szeretlek, mert Mennyei Édesatyád vagyok, aki nem tagad ki, nem tagadja, hogy Tőle jöttél e világra és vár téged tárt karokkal mindig.*”

Nem hiszem, hogy karácsony szép és kellemes lenne olyan országokban, ahol nem szabad karácsonyt ünnepelni, vagy ahol nincs meg még a mindennapi kenyér sem, és ahol betegség gyötri az embert, vagy nincsen senkije, akivel ünnepelhetne. Nem hiszem azt sem, hogy egy futó pillanaton kívül az átlag keresztyén ember gondolna ezekre a kortársakra. Tudom, hogy mennyivel többen lesznek, akik a múlt karácsonyokat emlegetik majd, azokat idézik fel, akik már nincsenek, ahelyett, hogy azokra összpontosítanánk figyelmünket és szeretetünket, akik még itt vannak valahol, közelben vagy távolban. Éppen ezért kerültem el idén a szokásos „szép” emlékeztetőket, a szívbe markoló történeteket, mert azok csak egy-egy napra érvényesek, míg *Isten kegyelme Jézus születésében mindennapra szól, és karácsonykor különösen is kihangsúlyozandó a maga komoly valóságában.*

Tudom azt is, hogy senki se hajlandó megváltoztatni a szokásokat, s ahol nem lesznek karácsonyfák, ott nem a szívek változtak meg, hanem a test lett erőtlenné, vagy a szív tört meg. De ezek is emberek maradtak, akik még mindig nem értik meg és nem értékelik teljesen Istennek Jézus Krisztus születésében megnyilvánuló szeretetét. Pedig csak erről van szó. Itt kezdődik annak emberi módon való bizonyítása. Itt

1987. január 1-től

kezdve az Erős Vár előfizetési díja évi 6 dollár lesz. Kanadában és egyéb külföldön évi 8 US dollár, vagy 10 kanadai dollár. *1959 óta, 27 éven át nem emeltünk!* A lap előállítás és postaköltsége az akkoriak több mint háromszorosára ment fel.

veszik észre Őt az egyszerű szegények és a jó módú bölcsek. Itt figyel fel az uralkodó bűn és irt ki ártatlan gyermekeket, hogy lehető ellen-lábasától megszabaduljon. Itt kell menekülnie, itt lesz száműzötté, itt vetik el a keresztt magját, mely majd 33 év után növekedik azzá a fává, melyen halálra adják. De itt kezdődik a feltámadás is, és vele együtt az örök élet reménysége, szintén.

Karácsonykor az isteni és az emberi között ingadozunk. Kérdezzük meg magunktól, hogy hová is húz a szívünk, mert a választól függ majd (ha csakugyan őszinték vagyunk), hogy a jelen és a jövő karácsonya között Istent néző szemmel járjuk-e majd életünket, vagy földre néző szemmel, földhöz ragadt szívvel.

Kemény Péter (Hitből Élünk)

CARACASI KONFERENCIÁK

Venezuela fővárosa az idén számos egyházi gyűlés színhelye volt. A jelentősebb gyűlésekről *Hefty László* és *Pósfay György* beszámolóiból merített adatok alapján adunk rövid összefoglaló jelentést.

Április közepén ült össze az Evangélikus Világszövetség nyolc latinamerikai tagegyházát vezető *egyházi elnökök konferenciája*, Argentína, Bolívia, Brazília, Chile, El Salvador, Kolumbia, Mexikó és Venezuela ev. egyházainak képviselőiben.

Ezt követte 18-a és 24-e között a *VII. Latinamerikai Kongresszus*, melyen nemcsak az EVSz tagegyházai, hanem a Világszövetségen kívüli ev. egyházak delegátusai és ökumenikus vendégek is részt vettek. A kongresszus főtémája a reménységre és békére való újjászületéssel, ill. az ezekben való növekedéssel foglalkozott. Az egyes előadások a korábbiakhoz képest bővebben szóltak az egyház szoció-politikai szerepéről.

Magyar szempontból legfontosabb volt a *nemzetiségi gyülekezetek konzultációja* április 26-27-én. Ezen a tanácskozáson részt vettek a nem spanyol vagy portugál nyelvet használó gyülekezetek képviselői: észtek, finnek, japánok, lettek, magyarok, németek és svédok, a magyarok Argentínából, Braziliából és Venezuelából. E tanácskozás — többek között — ilyen kérdésekkel foglalkozott:

1. Mint látják az etnikai (nemzetiségi) gyülekezetek önmagukat?
2. Miképpen illeszkednek bele országuk ev. egyházába és befogadó hazájuk társadalmába?
3. Milyen szerepet játszik a nyelv a gyülekezetek életében?

Az egyes munkacsoportok megbeszélései nyomán a résztvevők egyetértettek abban, hogy a nemzetiségi gyülekezeteknek joguk van arra, hogy munkájukat végezzék, az Evangéliumot a hívek nyelvén hirdessék, tagjaikat vallási és kulturális hagyományaik megtartásában támogassák. Ugyanakkor szükséges, hogy ezek a gyülekezetek ne éljenek elszigetelt életet, ha-

nem találják meg a befogadó ország ev. egyházával való szorosabb kapcsolat és együttműködés útját. A résztvevők egybehangzó véleménye szerint a magyar gyülekezetek kiküldöttei jöttek a legalaposabb felkészültséggel a konzultációra.

Április 28-án *magyar evangélikus összejövetel* folyt dr. Matutené Nyerges Éva, Vladár István és Ráth Károly világi elnökök, valamint Hefty László, Knuth (Szilas) Attila, Pátkai Róbert, Pósfay György és Puky Ákos lelkészek részvételével. A jelenlevők beszámoltak munkájukról, tapasztalataikról, terveikről. A legközelebbi ilyen összejövetelt 1988-ban a braziliai Sao Paulóban tartanák meg, s ahhoz az EVSz támogatását kérik majd.

Április 29-től május 6-ig tartott az *Egyházi Együttműködési Bizottság* ülésének sorozata. E szerv feladata, hogy a budapesti nagygyűlésen hozott határozatok megvalósítására javaslatokat tegyen, s az ehhez szükséges összegek — évente közel négymillió dollár — felhasználását meghatározza. Az ülésekre meghívott tanácsadók között volt *Pátkai Róbert* esperes, angliai lelkész. Az egyik ülésen tisztelettel adóztak *Pósfay György* előadónak, aki sokévi genfi szolgálat után július elsején nyugalomba vonult.

* * *

Az IELV (Iglesia Evangelica Luterana en Venezuela), a nyolc gyülekezetből álló venez. ev. egyház november elsején tartott közgyűlésén a szolgálatát befejező H. Krull lelkész helyébe *Puky Ákost* választották meg elnöknek. Magyar részről a végrehajtó bizottságba *Sándor Gizella* került.

Könyv-rendelők figyelmébe!

Kovács Károly (dr. Karner Károly) *Hellenizmus, Róma, zsidóság* c. könyve a nagy érdeklődés folytán elfogyott. Az időközben erre a könyvre beérkezett rendelések összegét a Magyar Konferencia visszatéríti a megrendelőknek.

Régen történt, nagyon régen. Elindult egy ember a téli éjszakában, hogy tüzet kölcsonőzzön. Hátról házra járt, minde-nüvé bekopogtatott: Jó emberek, segís-tek rajtunk! Gyermekünk született, és tü-zet szeretnék rakni, hogy megmelegedjék kis családom.

Későre járt már az idő. Elcsendesült a kisváros, elpihentek az emberek, első álmu-kat aludták már. Sehol nem talált meg-hallgatásra, senki sem nyújtott segítséget.

Kényszerűen tovább ment, hajította a reménység előre. Segítségre kell találnia mindenképpen. Ahogy róttá az utat, nagy messze fénylő tüzet vett észre. A tűz irányá-ba vándorolt tovább. A szabadban, a lege-lőn lobogott a tűz. Szelíd juhnyáj pihent a

tűzrakás körül. Nyugodt álmukra az öreg pásztor vigyázott.

Ahogy közel ért az ember a nyájhoz, a juhokat őrző három hatalmas komondor felkapta a fejét. Ugatásra nyitották széles szájukat, de nem volt hallható éles hangjuk. Hegyes foguk fehéren csillogott a tűzfényben. Ösztönösen harapni akartak, de nem sértették meg az embert. Nem esett semmi bántódása.

Egyre közeledett a tűzhöz, hogy parazsat szerezzen. A juhok azonban olyan sűrűn feküdtek egymás mellett, hogy nem bírt előbbre jutni. Mit volt mit nem tenni, rájuk lépett, és úgy haladt a tűzrakás felé. Nem ébredt fel azonban egy állat sem, még csak meg sem mozdult egy sem.

Mikor közelebb került a tűzhöz, mozgolódni kezdett a pásztor. Öreg, mogorva ember volt, bizalmatlan minden éjszakai idegennel szemben. Feléje hajította hosszú, hegyes pásztorbotját. A bot azonban elsi-vított az idegen mellett, és távolabb, a me-zőn hullott le.

Most odalépett az idegen a pásztor elé: Jó ember, segís rajtunk, adj egy kis parazsat! Gyermekünk született, és tüzet kell raknom, hogy felmelegedjék feleségem és a kisdéd.

A szent éjszaka

A pásztor nem tudta, mitévő legyen. Ki ez a különös ember, akit nem haraptak meg a kutyák, akinek lépteitől nem ugrottak fel a juhok, és akit elkerült a botja. A félelem megnyitotta a szívét, és nem tagadta meg a kérést.

Végy csak annyit, amennyi kell! — biztatta az idegent.

A tűz már kialvóban volt. Nem látszott ott már égő gally, sem izzó fadarab, szürke hamuréteg takart be mindent.

A pásztor újra biztatta az idegent, aki puszta kezével néhány darab parazsat ka-

part elő a hamu alól, és köpenyébe takarta, mert nem volt tűzlapátja, amelyen a parazsat haza vihette volna. A parazs nem perzselte meg a kezét, sem a köpenye nem fogott tüzet. Úgy vitte, mintha dió vagy alma lett volna.

A pásztor elcsodálkozott mindezen. Nem talált magyarázatot a történetekre. Megfoghatatlan volt számára mindaz, aminek szemtanúja volt.

Milyen éjszaka lehet ez, hogy a kutyák nem harapnak, a juhok nem félnek, a bot nem üt, a tűz nem éget?

Visszahívta az idegent. Miért olyan különös éjszaka ez? — faggatta. Hogy van az, hogy mindenek olyan kegyesek ma hoz-zád?

Hogyan mondjam el neked, ha magad nem látod? — hangzott az ember sokat sejtető válasza. Azzal már sietett is haza, hogy minél előbb tüzet rakhasson, és meleget teremtsen családjának.

A pásztor nyugtalanították a történetek. Végére akart járni a különleges eseményeknek. Felszedelőzködött, és utána ment az idegennek. Megdöbbenve vette észre, hogy nincsen otthona. Nemcsak hogy háza nem volt, még kunyhója sem. Sziklabarlangban lakott, ott feküdt a felesége és a kis-

gyermek köre terített bőrdarabokon. Nem volt semmijük. Csupas, rideg kőfalak vet-ték őket körül. A kis csecsemő halálra fáz-hat, suhant át az aggodalom a pásztor szívéen. Ellágyult. Leoldozta válláról hátizsákját, elővett belőle egy bársonypuha fe-hér bárnybőrt, és betakarta vele az alvó kisdedet.

Egyszerre csak felnyílt a pásztor szeme, és olyat látott, amit eddig nem láthatott. Megnyílt a füle, és olyat hallott, amit eddig nem hallhatott. Látta, hogy ezüstszárnjú angyalok állnak sűrűn mellette, mindegyik-nek hárfa a kezében és hallotta, hogy zsong a hálaének a megszületett Megváltó-ról, aki megszabadítja a világot bűneitől.

Most értette meg, miért volt különös az éjszaka, miért nem akart senki ártani a másinak, miért kívánt mindenki jót cselekedni. Szelíd lelkű angyalokat látott maga körül, ahová csak tekintett. Seregestől jöttek és mentek. Meg-megálltak egy pillanatra a barlang szájánál, megcsodálták a kisdedet, és tovább szálltak, a hegyek fölött lebegtek, a völgyekre ereszkedtek. Olyan nagy öröm és boldogság honolt az éjszakában, amilyent eddig soha nem tapasztalt, eddig még soha nem érzett.

*

Azóta is, a szent éjszaka óta minden karácsony estéjén angyalok, Isten küldöt-tei vesznek körül minket, a Megváltó megszületéséről szóló örömhírt adva tovább. Észre kell vennünk őket, és meg kell hal-lanunk üzenetüket.

(Lagerlöf Zelma (1858—1940) svéd író nő Krisztus-legendája Vajda Aurél átdolgozásában.)

Figyelem!

Figyelem!

Megjelent

A HIT CSODÁJA

(az akroni Lorántffy Otthon képes története)

Közel 400 oldal, 180 kép, az adakozók névsora, Reagan elnök levelével, színes fedőlappal, kemény kötésben.

**Történelmi dokumentum
a magyar emigráció
legnagyobb teljesítményéről.**

A könyv ára \$20.00 — postázással együtt. Megrendelhető az ár előzetes beküldésével:

**Lorántffy Otthon
2631 Copley Road,
Akron, Ohio 44321**

ERŐS VÁR

AMÉRIKAI MAGYAR EVANGÉLIKUSOK LAPJA

ERŐS VÁR (USPS 178560) is published bi-monthly (February, April, June, August, October, December) for \$3 per year by the Hungarian Conference—Lutheran Church in America, 9715 Lake Avenue, Cleveland, OH 44102. Second-class postage paid at Cleveland, OH. POSTMASTER: Send Address changes (Form 3579) to

ERŐS VÁR

P. O. Box 02148, Cleveland, OH 44102

No. 6. (242) Vol. 52.
DECEMBER 1986

A "Lutheran Church in America"
Magyar Konferenciájának lapja.

Szerkesztő és kiadó:

Juhász Imre

Munkatársak:

a magyar evangélikus lelkészek.

FONTOS!

Minden szerkesztőségi anyag, kézirat, gyülekezeti hír, úgyszintén a lappal kapcsolatos minden levelezés, előfizetés és adomány erre a címre küldendő:

"ERŐS VÁR"

P. O. BOX 02148

CLEVELAND, OH 44102

Az "ERŐS VÁR" előfizetési díja belföldön egy évre 3 dollár. Kanadában és egyéb külföldön évi 4 US dollár, vagy 5 kanadai dollár.

Be nem jelentett címváltozás esetén a posta a kézbesíthetetlen újságot megsemmisíti, a kiadóhivatalnak pedig külön portót kell fizetnie. Erre a költségre különösen nem-előfizetők, késedelmező előfizetők, vagy többéves hátralékban lévők esetében nehéz fedezetet találni.

Ezért kérjük olvasóinkat, hogy minden esetben pontosan adják meg címüket a "Zip Code" szám feltüntetésével együtt! Az újságot "zip code" szám nélkül nem kézbesíti a posta. Címközlésnél tüntessék fel az utca megjelölését is, pl.: St., Rd., Ave. Ugyanis egyes postai zónákban azonos nevű utcákat csak így lehet megkülönböztetni.

Printed by

Classic Printing Corporation

9527 Madison Ave., Cleveland, Ohio 44102

BOBY

(Mártír-püspökünk, Ordass Lajos (1901—1978) másfél évig a szegedi Csillag-börtön lakója volt 15, főleg katolikus paptársával 1948 szeptemberétől kezdve. 1950. március 15-én — tíz katolikus pappal összeláncolva — a váci fegyházba szállították. Szegedi börtön- emlékei közé tartozik az alábbi írás, melyet szabadulása után vetett papírra.)

Volt a szegedi Csillag-börtönnek egy nagy zárkája. Abban helyezték el a külön börtönben őrzött papokat. Tizenhatan voltunk benne. Olyan nagy persze nem volt a zárka, hogy tizenhatan csak egy parányi kényelmet is érezhettünk volna. De nem is azért voltunk ott, hogy kényelemben éljünk — sokszor az volt a sejtelmünk, hogy parancsolóink maguk sem tudják, mit kezdjenek velünk. Bizonyos következetlen kapkodás nyilvánult meg intézkedéseikben. Csak egy dolog látszott következetesnek: Még a börtönön belül is igyekeztek minket elszigetelni. Hogy ne mételegessünk. E cél érdekében jócskán vállaltak kényelmetlenségeket is. Külön munkarendet alkalmaztak nálunk. Különmunkával foglalkoztattak. Külön sétára vittek. S mindehhez külön öröket kellett mozgósítani.

Akkoriban, amikor Bobby esete szönyegen volt, egynéhány papnak még nem volt meg a jogérvényes ítélete. Ez azt is jelentette, hogy nekik még kívülről küldhettek kosztot. Küldtek is. Egyiknek a ferencesek, másoknak a jezsuiták, vagy valamelyik plébániáról küldtek kosztot. Így aztán megtörtént, hogy hébe-korba még csont is mutatkozott az ebéd végén. Ehhez társult esetleg egy kis bőrke, vagy a „bentkosztosok” adagjából egy-egy darab rosszul sikerült lóhús. Bobbyra gondoltunk. Legtöbbször ott ugatott minket sétáink alkalmával. A csontot tehát s mi egymást gondosan összecsomagoltuk és mivel a kutyaetetés mindig egy kis mókával is jár, mi öregek átengedtük ezt a fiatalágnak. Többnyire Döbrösy János, az ifjú plébános volt az, aki séta közben a kutya-porciót adagolta. Eredményesen. Bobby mindig kevesebbet ugatott és mind többször mutatta ki barátkozó készségét. Szó-

val: csóválta a farkát. Közben ő is mind közelebb került a mi érdeklődésünk középpontjához. Sokszor folyt róla társalgás. A könnyen lelkesedők hamar megállapították: győztünk! Bobbyt többé már nem lehetett kivonni a klerikális hatás alól. Egy kivételével még a legfontoltabbak is kapituláltak, amikor látták, hogy Bobby a papi séta után, lábunk között átfurakodva még a börtön folyosójára is bekísért minket. Egészen a cellánk ajtajáig. A délutáni séta alatt kiosztották a „bentkosztosok” vacsoráját is. Ott várt az minket csajkában, az ajtó mellett, a földön. Bobby okosan mérlegelt. Felismerni vélte bennünk egyenrangú társait. Hosszabb ismeretségünk után még azt is világosan kifejezésre juttatta, hogy nem utál még ugyanabból a csajkából enni sem, amelyből mi eszünk. Magát éppen csak annyival tartotta különbnek, hogy a csajkából előbb ő evett. Aztán jöhettünk mi. Ez a minden válaszfalat lebontó bizalom még az erősen kételkedő öreg kapucinus Anasztáz atyát is levette a lábáról. Most tehát mindannyian egyazon meggyőződésre jutottunk: Bobbyt megnyertük! Győztünk!

Elbizakodottságunkra mért büntetés volt-e, vagy más valamilyen ok játszott közbe, de Bobbyt akkor veszítettük el, amikor legbiztosabban a magunké- nek gondoltuk.

Nem emlékszem már, milyen ünnep lehetett, de úgy nyár elején volt. A kintkosztosoknak valami költői ünnepi kosztot küldtek. Öröm volt azt nézni a legközvetlenebbül érdekeltnek is, meg a „mellék-kosztosok”-nak is. Egyedül Anasztáz bosszankodott megint. Annyiszor megizente már a ferences konyhának, hogy utálja a krumplit és lám, már megint azt küldtek — a hús mellé! Mégpedig nyilván megint nincs rendesen megfőzve, mert egész nagy darabokban fekszik a csajkában! Még az sem engesztelte ki Anasztáz jogos felháborodását, hogy az a hús, amelyet az átkozott krumpli takart, egy igen csinos, szép, sötétsárgára sült, ropogós bőrű kacsacomb volt. Az a szabály alakult ki közöttünk, hogy a külső koszt nem kívánt alkotóelemei a bentkosztosok közül valakinek jártak.

Most Döbrössy volt a soron. Neki jár a krumpli. Döbrössy megfelelő önfeláldozó arckifejezéssel és nagy igyekezettel hamarosan el is fogyasztotta a jókora krumplimennyiséget, hogy az minél előbb eltűnjék Anasztáz szeme elől és így a jó öreg minden zavaró körülmény nélkül fogyaszthassa el a kacsacombot, melyet — ellentétben a krumplival — szeretett. Döbrössy csak napok múlva vallotta be, hogy a krumpli — körtebefőtt volt!

Hát már megint beleestem abba a hibába, hogy a lényeg mellé beszélek. Hiszen az egész ügyben a lényeg a kacsacomb volt. Annak is a csontja. Említettem ugyebár, hogy Boby ragaszkodása még Anasztáz kételkedését is teljesen szétoszlatta. Világos, hogy a csont Bobynak jár. És mivel Döbrössy azt a nagy szívességet tette a krumpli dolgában, hát azzal érdemeket szerzett arra, hogy ő adhassa a csontot Bobynak. — Érthető, hogy nagy érdeklődéssel vártuk a sétát. Minden szép szabályosan indult. Alig fordultunk ki az udvarra, Boby pillanatok alatt vágta a jött hozzánk. Az volt az érzésünk, hogy leste érkezésünket. Ha Boby bármelyikünk szeme közé nézett volna, akkor azonnal megláthatta volna, hogy valami egészen rendkívüli esemény előtt áll. Döbrössy nemcsak a kutya idegével játszott egy ideig, hanem a mienket is jócskán feszítgette. Végül aztán odaadta a csontot.

És most történt meg a baj. A börtönkutya úgy látszik nem tudta szegény, hogy mi a kacsacomb. Annak a meglepő jó íze nyilván a mohóságát keltette föl. Tény, hogy a következő pillanatban velőtrázó üvöltéssel a földre vetette magát, mindkét elülső lábával a száját paskolta, szeme kidülledt, vérben forgott. A szétroppantott csont éles törésével Boby szájpadlásába fűrődött, és nem tudta onnan kikeríteni. Hirtelen odaugrottam, hogy segítsék rajta. Boby a mozdulatomtól megijedt, felugrott, farkát maga alá húzta és szüntelen üvöltés közben szaladt el, el, a hátsó udvarok felé. Eltűnt a szemünk elől, de a hangját még egyre hallottuk. Aztán megszűnt az üvöltés. Talán ki tudta kaparni a csontot. Vagy talán segítette rajta valaki, akiben megbízott? Csak nem az őrparancsnok?! A séta

végén messziről már láttuk is Bobyt. Megnyugodtunk. Nyugalanságunk csak akkor támadt fel és fokozódott, amikor meg kellett állapítanunk, hogy Bobyt többé nem tudjuk magunkhoz csalogatni. Ha pedig véletlenül a közeli körülményben volt és észrevett, ész nélkül futott előlünk. Hónapokig laktunk még ugyanabban a börtönben, Boby és mi, de soha a kiengesztelődés egyetlen mozdulatát nem tanúsította. Véglegesen elvesztettük. Az volt a nehéz érzésünk, hogy eggyel nagyobb lett azoknak a száma, akik átkozzák a papokat.

Időmilliomosok voltunk. Különösen este. Hétkor elzárták a villanyt és zárkánk sötétségbe borult. Azt a szokást vezettük be, hogy villanyoltás után tizenhatunk közül valaki beszél. Az illető vagy önként jelentkezett a témájával és bejelentette a címet, melyről szólni fog. Vagy együttesen felszólítottunk valakit egy téma boncolgatására. Ezek az esti órák, sokszor éjszakába nyúlóan — ha jól meggondolom — nem is voltak olyan rosszak. Az értekezés a legváltozatosabb témákról szólt. Sokszor egészen előkelő társaink voltak: Beethoven, Grieg, Cronin, Kaj Munk, Ibsen. Máskor meg csak szemünket kellett lehunynunk és az előadó szavai nyomán érdekes film pergett le előttünk láthatatlanul. Majd hajóra, repülőgépre ültünk és világrészeket jártunk be. Szabó Gyurka káplán szakszerű előadásából megtudtuk, hogyan szabadjárta meg a hordó belsejét a borkötől. Apja bognármester és ő még kispap korában is segített az édesatyjának ebben a mesterségben. Egy alkalommal megbíztuk Rohonai Béla káplánt, hogy szabályszerűen csináljon disznótort, de úgy, hogy a böllérek fenésétől a szentjános áldásig egyetlen mozzanatot el ne mulasszon.

Jóval a Bobyval való incidens után, lámpaoltáskor elhangzott a szokásos kérdés:

— Ma este ki beszél?

Hosszú-hosszú csend.

Végül megszólaltam:

— Ha más jelentkező nincsen, kész vagyok beszélni. Témám: „Boby”.

— Halljuk, halljuk! — hangzott minden irányból.

S akkor én körülbelül a következőket mondtam:

„Előadásom főszereplőjét nem szükséges külön bemutatnom. Mindannyian jól ismerjük s velem együtt ti is szeretitek. Ti is láttátok önzését, mely haszonlesésben vagy csapodár voltában nyilvánult meg. Megfigyeltétek ti is legfőbb jellemhibáját, mely környezetéhez való viszonyában mutatkozott meg. Hiszen beszéltünk is erről. No meg aztán jó néhányszor megugatott minket. Együtt örültetek velem, amikor hozzánk édesedett. És bizonyára átsuhan néha-néha a ti lelketeken is a fájdalomnak egy sötét árnya: annak a kacsacombnak az árnyéka, mely véglegesen ellenségünké tette Bobyt.

Szeretnék most egy javaslatot előterjeszteni:

Mindannyian tegyünk valami fogadalomfélést, hogyha Isten segítségével innen kiszabadulunk és még egyszer feljutunk templomaink szószékére, akkor — legalább egyszer — megemlékezünk Bobyról.

Ez indítványom lényege.

Nem veszitek tőlem rossz néven, ha abba is beleavatkozom egy cseppe, hogy ez a megemlékezés miként történjék.

Először a negatívumokat boncolom:

Ne pellengérezzük ki Boby önzését. Tudjátok, ezt legfőképpen magunk miatt mondom így. Hiszen ettől a hibától mi magunk sem vagyunk mentesek. Miért tegyük ki magunkat szánt-szándékkal annak a kudarcnak, hogy az emberek ránk mutassanak és így szóljanak: A kutya fölött tud helyesen ítélni ez a pap, de önmaga fölött nem!

Aztán meg attól is szeretnék nagyon komolyan óvni, hogy túlzottan erős hangsúlyt tegyünk Bobynak a környezetéhez való helytelen beállítottságára. Azért óvok ettől, mert — ugyebár — az embertársainkhoz való viszonyunk

*Olvasóinak
áldott, örömteljes
karácsonyi ünnepeket
és boldog új esztendőt
kíván az*

Erős Vár

területét általában a politika területének szoktuk nevezni. A múltban sokszor hallottatok velem együtt a kifogást: A pap ne politizáljon! Az idők most igen nagyot változtak, de annyira mégse változtak, hogy ne hangzanék ma is változatlanul: A pap ne politizáljon! És nem szükséges túlzottan éles jövőbelátó képesség ahhoz, hogy bátran elmondhatjuk: Amíg a jövő lesz, jelszó marad az emberek ajkán: A pap ne politizáljon!

Ellenben az embernek Istenhez való viszonya az a terület, amelyen az emberek általában készek meghallgatni mondanivalónkat. És ne felejtjük el, hogy maga Isten is elsősorban ennek a viszonyoknak az ápolására rendelt minket. És ezen a területen van valami egészen pozitív mondanivalónk Bobbyval kapcsolatosan. Ennek a szegény kutyának a rövidlátása olyan megdöbbentően hasonlít az emberi rövidlátáshoz.

Isten éveken, évtizedeken át nem szűnik meg gondoskodni az emberről. Egy napot sem hagy ki. Szüntelenül magához édesgeti az embert. Néha eljut odáig — hosszú, türelmes kitartásával —, hogy a bizalmatlankodó ember szíve fölmelegszik irányában. Majdnem odáig jut el az ember, hogy kell neki Isten. Akarja Istent. Egy kicsikét rokonságban is érzi magát Istennel. És mégis, hányszor történik meg, hogy amikor Isten igazán valami nagyon jót nyújt felénk, a legjobb szándékú adományát, a legkívánatosabb tartalmú ajándékát, akkor mi azt mohó falánksággal összeroppantjuk, egyszerre akarjuk lenyelni és az fennakad a torkunkon! A végén pedig, ahelyett, hogy bűnbánóan magunkra vennők a baj okát, úgy nézünk Istenre, mintha legnagyobb ellenségünk volna. Mintha nem is táplálni, hanem megölni akart volna.

Ennyi a Bobbyval kapcsolatos mondanivalóm.”

Tizenöt paptársam hosszan hallgatott.

Ezért mégegyszer megszólaltam:

„Lehet, hogy most arra gondoltok, hogy van ennek az indítványomnak valami alaphibája: Az emberek általában nem szeretik azt, ha állatokkal hasonlítják össze őket. Pláne kutyával.

Igazatok van. De ezzel szemben

arra utalok, hogy ez az eljárási mód nem hallatlan dolog Isten üzenetének tolmácsolásánál.

Ésaiás egyenesen így kezdi prófétai szolgálatát: Az ökör ismeri gazdáját és a szamár urának jászlát; Izrael nem ismeri, az én népem nem figyel reá.

Jeremiás így beszél: Még az eszterág is tudja a maga rendelt idejét az égben, és a gerlice, a fecske és darú is megtartják, hogy mikor kell elmenniök, de az én népem nem tudja az Úr ítéletét!

Jézus Urunk tanítását ismerjük: Hányszor akartam egybegyűjteni a te fiaidat, miképpen a tyúk a kis csirkéit a szárnyai alá, és ti nem akartátok!

Péter apostol meg, amikor azokról beszél, akik a pogánysághoz visszafordulnak, a példabeszédekhez nyúl és ép-

penséggel a kutyáról szól: Az eb visszatér a saját okádására.

Tudom, hogy ezzel nem cáfolom meg az aggodalmat, hogy az emberek nem szeretik, ha az állatokkal hasonlítják össze őket. A prófétákat megölték. Jézust keresztre hurcolták. Péter is vértanúsággal fizetett.

Indítványomat mégis megismétlem:

Mindannyian tegyünk fogadalom felét, hogyha Isten segítségével innen kiszabadulunk, és még egyszer feljuttunk templomaink szószékére, akkor — legalább egyszer — megemlékezünk Bobbyról.

Ha agyonütnek?

Hátha Isten csak úgy tudja szeretetéről meggyőzni a világot, ha egynéhány papját agyonütik...!”

Budapest, 1954. szept. 8.

Rev. Paul Joseph Korntheuer

Magyar evangélikus parókián nevelkedett. Édesapját Korntheuer Józsefet, mint pionír lelkészeink egyikét tartjuk számon, aki több gyülekezetünkben végzett szervező munkát. Ezek közé tartozott a buffalói

Nt. Szirmai József

detroiti lelkész elhunytáról lapunk legutóbbi számában emlékeztünk meg. A temetésről szóló tudósításunk kiegészítésül *Dallos István* ref. lektor közli, hogy az ott említett evangélikus és református lelkészen kívül baptista, római és görög katolikus lelkészek is részt vettek a szertartásban. Búcsúztatót mondott *Nagy Gábor* a református, *Búzás Imre* az evangélikus gyülekezet részéről.

Az olvasó írja...

Az Erős Vár 5. számát köszönettel megkaptam. Segíteni fogom Önöket! Előfizetésem lejár ez év végén, azért mellékeltem küldök 6 dollárt a jövő évre. — Decemberben ismét küldök 10 dollárt, ha a nyugdíjam megkapom. — Sajnos, október 3-án meghalt a feleségem, hosszú súlyos betegség után, e hó 12-én lett volna 90 éves. Ághy Zoltánné sz. Hüttinger Elfrieda. 1920. június 2-án esküdtünk és több mint 66 éves házasság után visszaadta lelkét a Mindenható Teremtőnek! Feleségem pozsonyi lutheránus család gyermeke volt. Az én apám is ág. hitv. ev. kántortanító volt. Istentől megáldott szép karácsonyi ünnepeket és boldog új évet kívánok jó egészséggel!

v. Ághy — Asbóth Zoltán
öreg magyar (90)

„Meváltónk” egyház, melynek templom-építő első lelkésze volt (1914—1918). Két évtizeddel később, 1937-ben, az akkor megalakult Nyugat-Clevelandi Magyar Ev. Egyházban is végzett öt hónapig igehirdetői szolgálatot.

Korntheuer Pál 1922. október 22-én született Martins Ferryben (OH). Iskoláit Clevelandban, majd a springfieldi Wittenberg-egyetemen végezte. 1954. július 25-én szentelték lelkésszé Clevelandban. 32 évig csendes hűséggel szolgált többfiliás vidéki gyülekezetekben, mindvégig Ohio állam területén. A hetvenes években az egyházkerület délkeleti egyházmegyéjének esperese volt. Nem nősült meg. Özvegy édesanyja, sz. Schlag Leopoldina élt vele annak 1961-ben bekövetkezett haláláig. Karl nevű öccse Clevelandban él. Legutolsó gyülekezetéből (Pleasant City) betegsége miatt ment nyugdíjba ez év július 1-én. Szeptember 4-én, 63 éves korában halt meg a cambridgei rák-szanatóriumban. Végső földi nyugvóhelye a clevelandi (North Olmsted) Sunset temetőben van, ahol dr. Kenneth Sauer püspök végezte a szertartást szeptember 8-án. Temetésén a Magyar Konferenciát Juhász Imre lelkész képviselte. Elhunyt lelkésztestvérünk vándorútjának végén Istennek köszönjük meg azt az időt, amit szolgálatban tölthetett. Búcsúzásként álljanak itt új énekeskönyvünk egyik finn énekének imádságos sorai:

*Segíts, Jézus, hitben járni, nem hátrálni!
S ha itt uiam véget ért,
A menny boldog seregében adj részt nekem
Értem hullott véredért!*

Újabb szó a „Testvéri Szó”-ról

Mint ismertettük, ez év márciusában tíz lelkész és kilenc világi személy „Testvéri Szó” címen felhívást, ill. javaslatot tett közzé a Magyarországi Evangélikus Egyházban időszerűnek tartott reformok tekintetében. Ez a kiadvány bejárta az egész országot, eljutott külföldre is. Az ev. egyházi sajtóban eddig még nem ismertették, bár a beavatottak előtt felismerhető utalások mind állami, mind egyházi részről közlésre kerültek. Részletesebb ismertetések jobbára az Európai Kisebbségi Ev. Egyházak budapesti közlönyéből és az Ev. Világszövetség genfi híradójából vehetők ki. A „Testvéri Szó” jelentősége eléggé nagy ahhoz, hogy ne lehessen észre ne venni, ill. arra ne figyelni. Komoly hangja és megalapozott mondanivalója hasonló válaszra vár. Erre lassacskán az illetékesek rá is ébrednek; nem elég csupán vehemens védelembre venni az ún. „diakóniai teológiát” vagy sietve állítani, hogy a kívánt reformok már régebről hivatalos egyházi programot képviselnek. Az első, június vége felé tartott dialógus persze nem is hozhatott eredményeket. Hír járt egy második, szeptemberi dialógusról, ami azonban eddig nem került megerősítésre. Annyi bizonyos azonban, hogy ter-

veztek ún. dialógus-jelentést terjeszteni az ev. egyházi országos közgyűlés elé. Erre azonban nem került sor, mert a jelentéstervet addigra még nem értékelhette ki a dialógus mindegyik résztvevője. Ugyancsak jelentősnek számít az, hogy a „Testvéri Szó”-val az egyház vezetői nem adminisztratív úton kí-

vánnak foglalkozni — ez valószínűleg megbontaná az egyház amúgyis nehezen fenntartott egységét és ellenzékét fejlesztene ki —, hanem bibliai és hitvallási alapokon nyugvó beszélgetés, tárgyalás keretében, amelyet azonban az egyház és az állam közötti jóviszony és a kapcsolatos többévtizedes tapasztalat határoz meg.

A Fasori Gimnázium ügye

Érdekes összefüggésben került nemrég napirendre az a kérdés, hogy — hasonlóan a többi történelmi egyházhoz — legyen-e végre a Magyarországi Evangélikus Egyháznak is középiskolája, ill. visszaállítsák-e a híres Fasori (Budapesti Evangélikus) Gimnáziumot. Szeptember végén tartotta Gyenesdiáson összejövetelét vesztfáliai (NSZK) és magyarországi, főleg ev. papok csoportja. Ez az összejövetel egyébként is egyháztörténeti jelentőségű, mert a II. világháború befejezése óta először tartottak nyugatnémet — magyar lelkészi találkozót. A találkozó során teológiai, egyházkormányzati, szeretetszolgálati, s nevelésügyi témák is előkerültek. Így említették meg azt is, hogy vajjon eljött-e az ideje, hogy az evangélikus egyház igényelje

és vállalja az iskolafenntartással járó feladatokat. Tekintettel arra, hogy Vesztfáliában ún. uniós (közös ref. és ev.) egyház működik, elhangzott az a nézet is, hogy esetleg a Fasort nem evangélikus, hanem közös iskolaként kellene újra életre hívni. Ennek a nézetnek azonban nincsen gyakorlati alapja és nem is talál különösebb visszhangra, mert a református egyháznak megvan a maga iskolája Debrecenben, a katolikus egyháznak is van vagy nyolc gimnáziuma, s ezért az evangélikusoknak is szükséges, hogy kizárólag saját fenntartású és igazgatású középiskolájuk legyen. A november végén tartott ev. egyházi országos közgyűlés egyik határozatában iskolabizottságot létesített, melynek feladatává tették, hogy vizsgálja ki a lehetőségeket és körülményeket a Fasori Gimnázium visszaállítását illetően.

Dr. Szabó József püspök 1902—1986

Mesteri, ez a tiszta evangélikus falu Kemenesalján, volt a szülőhelye. Soproni diákévei után teológiai tanulmányait és nyelvtudását külföldön szélesítte. Egyházi szolgálatának egyik jelentős állomása a győri gyülekezet volt. 1948-ban a dunáninneni egyházkerület püspökeként Balassagyarmatra került. Az egyházkerületet 1952-ben megszüntették és mint a balassagyarmati gyülekezet lelkésze szolgált tovább. A magyar nyelv és irodalom szerelmese és tudós munkását a nógrádi környezet, Sztregova közelsége vonja Madách és a Tragédia búvkörébe. Európa-szerte ismert Madách-kutatóvá lesz, lapunkban is közöltük néhány idevonatkozó írását. Hatalmas Madách-gyűjteménye jelenleg a győri múzeum büszkesége. Szívügye az egyházi sajtó is, melynek lelkes munkatársa volt. Ő hozta

létre nagy egyházi nyomdánkat, a ma már államosított győri Baross-Nomdát, ahol számtalan hitépítő kiadvány készült, többek között a Harangszó c. hetilap is, mely Szabó József szerkesztésében vált igazán elterjedté. 1957-ben egyike volt a hattagú magyar delegációnak, mely az Evangélikus Világszövetség harmadik nagygyűlésén, Minneapolisban képviselte egyházunkat. Több amerikai magyar gyülekezetünkben szolgált akkor igehirdetéssel és előadásokkal.

Mindvégig híveinek ragaszkodó szeretete vette körül tudós papjukat, a lelkeket megragadó igehirdetőt és melegsívű lekipasztort. Földi élete október 17-én, 84 éves korában ért véget. Október 28-án helyezték sírba a Győrnádorvárosi temetőben dr. Nagy Gyula püspök szolgálatával.

Istennek köszönjük Szabó József életét, szolgálatát!

The Bilingual Church's Struggle Past, Present and Future

The Hungarian Lutheran Church in America

A fenti címmel készült egy 16 oldalas, plakát-szerűen kihajtható nyomtatvány, mely a clevelandi Első Egyház fennállásának 80. jubileumával kapcsolatosan jelent meg. A kiadvány célja, hogy az angolul beszélő második és harmadik generáció elé tárja dióhéjban az amerikai magyar evangélikus egyházi munka kezdetét, virágkorát és mai problémáit, továbbá emlékeztesse az utódokat arra a sajátos magyar evangélikus örökségre, melyet elődeink hagytak reánk. Néhány szóban kitér mindegyik gyülekezet történeti hátterére, részletesebben foglalkozik a legrégebbi, most jubiláló egyház történetével. A csinos kiadványt 21 kép gazdagítja, és — néhány tévedéstől eltekint-

0188 87 okt
Mrs S Bogád
3437 W 122 St
CLEVELAND OH 44111

SECOND CLASS PUBLICATION.
POSTMASTER: DO NOT FORWARD
SEND FORM 3579 TO
ERŐS VÁR (USPS 178560)
BOX 02148, CLEVELAND, OH 44102

ve — mindenki számára hasznos adatforrást képez. Elismeréssel adózunk néhai dr. Leffler Andor lelkészünk leányának, özv. Szabó Elemérné Leffler Erzsébetnek, aki az egyes gyülekezetek, de főleg az Ohio Humanities Council anyagi támogatásával a szükséges kutató-munkát a helyszínen elvégezte, s a kiadványt összeállította. A kiadvány természetesen csak kis töredékét tartalmazhatja annak a gazdag anyagnak, melyet a szerző kutatásai során összegyűjtött az egyes gyülekezetek és a Magyar Konferencia történetére vonatkozóan. Az egész anyagot Szabóné Leffler Erzsébet értékes kiállítás keretében tárta a jubileumi ünnepség résztvevői elé.

Adományok az „Erős Vár”-ra

A gyülekezeti sajtóvásárlapokon befolyt adományok nyugtázása februári számunkban jön. E helyütt köszönettel nyugtázzuk az 1986. április 1. és december 6. között az előfizetéseken felül beérkezett alábbi lapfenntartó adományokat (az előfizetések nyugtázása mindenkor a címszalagon látható lejáratú év és hónap kijavításával történik):

\$100.00: Dömötör Tibor (Akron), Lorántffy Otthon (Akron). — **\$50.00:** Bedöcs Ibolyka (Ormond Beach, FL), Gracza Erzsébet (Minneapolis), Károlí Gáspár Teológia (Akron). — **\$27.00:** Czokoly Istvánné (Cleveland). — **\$25.00:** Asbóth Gyuláné (Ligonier, PA), dr. Wigner Jenő (Princeton, NJ). — **\$20.00:** Felméri Lajos (Cleveland), dr. Ittész Jenő (Hot Springs, SD). — **\$18.00:** Dr. Vietórisz József (Pittsburgh, PA). — **\$17.00:** Bogyó István (Tarrytown, NY), N. N. (CA). — **\$15.00:** Csepi Béla (Ludlow, MA), dr. Jeszenszky Géza (Santa Barbara, CA), Márton Józsefné (Wappingers Falls, NY). **\$12.00:** Balázs Dénes (Bethlehem, PA). — **\$11.00:** Dr. Fabók Ferenc (Tecomseh, NY), Kocsis Irma (Rochester, NY), Tóth Kálmán (Ardmore, PA). — **\$10.00:** Bacsék István (Cambridge, ON), Becker Jakabné (Chicago, IL), Gyapay Ede (Ste Anne de Bellevue, PQ), dr. Kováts Vilmos (Cleveland), Szabadkai Sándor (Cleveland). — **\$7.00:** Horváth Sándor (Dearborn, MI), Nitsch József (Longwood, FL), dr. v. Tapolcsányi Oszvald (Cleveland). — **\$6.00:** Bede Miklós (Aurora, CO),

Zóhrer Erzsébet (Spring Hill, FL). — **\$5.00:** Molnár Mihályné férje emlékére (New Brunswick). **\$4.00:** Csere Zoltán (Cleveland). — **\$3.00:** Kató Antalné (Cleveland), dr. Kuhlmann Ferdinánd (Medical Lake, WA), Léviusz László (Niland, CA). — **\$2.00:** Finta Józsefné, Olajos Erzsébet, br. Schönberger Ernőné, Seltenreich Emma, Smajda Imre (mind Cleveland), Faragó Györgyné (Quincy, MI), Kish Ferenc (Buffalo, N.Y.), dr. Kispál Józsefné (Van Nuys, CA), Lehoczky László (Sarasota, FL), Madaras László (Dedham, MA), Molnár Mihályné (New Brunswick, NJ), Rusznyák Lászlóné (Philadelphia, PA), Salamon Lászlóné (Norristown, PA), Somos Mihály (Sparks, NV). — **\$1.00:** Asbóth Hermina, Böjtös László, Molnár Istvánné, dr. v. Radányi Oszkár, Rózsashegyi Károly (mind Cleveland), Koszta György (Fairfield, CT), Lándy Tamásné (Glendale, AZ), Makovits Viktorné (Novelty, OH), Melich László (Greenwich, CT).

CLEVELAND—ELSŐ
Templom és lelkési hivatal: 2836 East Blvd. (44104). Tel.: (216) 721-7074. Vasárnapi istentisztelet de. 10 órakor, angol—magyar. Mihály Ernő gondnok telefonszáma: 561-7316.

A gyülekezet fennállása 80. évfordulóján adott hálát az Egyház Urának október 26-án. A jubileumi istentiszteleten szépszámu gyülekezet hallotta dr. Brachna Gábor főesperes (Jel 2:10b; Mt 25:21), valamint Shepherd—Juhász Ferenc lelkész (1Móz 19:15, 24-26) igehirdetését magyar, ill. angol nyelven. Bluhmné Géda Judit volt a vendég-organista, két Händel-szerzeményt énekelt Franklin Gail. Az istentisztelet után vendégeink megtekintették az amerikai magyar evangélikusság múltját bemutató nagyszabású kiállítást, melyet Szabóné Leffler Erzsébet állított össze. Ugyanő mondotta az ünnepi beszédet az ezt követő jubileumi ebéden, melyen mintegy 240-en vettek részt. Mihály Ernő főgondnok köszöntötte a megjelenteket, Szabó Jenő vezette a műsort.

Mindennapi kenyér

— Útmutató a Biblia olvasásához —

1987. JANUÁR HÓ

1. Újév. Gal 3:23-29 — Lk 2:21
2. 5Móz 33:26-29 — 1Móz 1:1-8
3. 2Móz 2:1-10 — 1Móz 1:9-25

KAR. U. 2. VAS. — JAN. 4.

Heti ige: Jn 1:14

4. Ef 1:3-6, 15-18 — Jn 1:1-18
5. Zsid 13:8-9b — 1Móz 1:26-2:17
6. Vízkereszt. Ef 3:2-12 — Mt 2:1-12
7. 1Jn 2:7-11 — 1Móz 2:18-25
8. 4Móz 24:15-19 — 1Móz 3:1-13
9. Kol 1:24-27 — 1Móz 3:14-24
10. Zak 8:20-23 — 1Móz 4:1-16

VÍZK. U. 1. VAS. — JAN. 11.

Heti ige: Rm 8:14

11. Csel 10:34-38 — Mt 3:13-17
12. Józs 3:5-11 — 1Móz 4:17-26
13. Mk 1:1-8 — 1Móz 6:5-22
14. Jn 3:22-30 — 1Móz 7:11-24
15. Kol 2:3-10 — 1Móz 8:1-12
16. Jn 5:19-24 — 1Móz 8:13-22
17. Lk 10:21-24 — 1Móz 9:1-17

VÍZK. U. 2. VAS. — JAN. 18.

Heti ige: Jn 1:17

18. 1Kor 1:1-9 — Jn 1:29-41
19. Mk 2:18-22 — 1Móz 11:1-9
20. Mk 3:1-6 — Rm 1:1-7
21. Jer 14:2-9 — Rm 1:8-17
22. Jer 17:13-17 — Rm 1:18-32
23. 5Móz 4:5-13 — Rm 2:1-16
24. Zsid 12:12-15a — Rm 2:17-29

VÍZK. U. 3. VAS. — JAN. 25.

Heti ige: Lk 13:29

25. 1Kor 1:10-17 — Mt 4:12-23
26. Ézs 19:19-25 — Rm 3:1-20
27. Jn 4:46-54 — Rm 3:21-26

28. Jn 4:15-26 — Rm 3:27-31
29. Lk 4:22-30 — Rm 4:1-12
30. Ézs 45:18-25 — Rm 4:13-25
31. Jn 4:5-14 — Rm 5:1-5

1987. FEBRUÁR HÓ

VÍZK. U. 4. VAS. — FEB. 1.

Heti ige: Zsolt 66:5

1. 1Kor 1:26-31 — Mt 5:1-12
2. 4Móz 22:21-35 — Rm 5:6-11
3. Mk 1:21-28 — Rm 5:12-21
4. Jer 5:20-22 — Rm 6:1-11
5. Dán 6:1-10 — Rm 6:12-23
6. Dán 6:11-19 — Rm 7:1-6
7. Ef 1:15-23 — Rm 7:7-13

VÍZK. U. 5. VAS. — FEB. 8.

Heti ige: Ézs 60:2

8. 1Kor 2:1-5 — Mt 5:13-24
9. 2Móz 34:29-35 — Rm 7:14-25
10. Jn 12:34-41 — Rm 8:1-11
11. Jn 1:43-51 — Rm 8:12-17
12. 2Móz 13:20-22 — Rm 8:18-25
13. Jn 7:25-30 — Rm 8:26-30
14. Jel 1:9-18 — Rm 8:31-39

VÍZK. U. 6. VAS. — FEB. 15.

Heti ige: Dán 9:18

15. 1Kor 2:6-13 — Mt 5:27-37
16. Jer 9:22-23 — 1Sám 1:1-20
17. Lk 17:7-10 — 1Sám 1:21-28
18. 1Kor 3:5-10 — 1Sám 2:1-11
19. Mal 3:13-20a — 1Sám 2:12-21
20. Dán 9:18, 20-24 — 1Sám 2:27-36
21. Mt 10:40-42 — 1Sám 3:1-21

VÍZK. U. 7. VAS. — FEB. 22.

Heti ige: Zsid 3:15

22. 1Kor 3:10-11, 16-23 — Mt 5:38-48
23. 5Móz 32:44-47 — 1Sám 4:1-18
24. Mk 11:15-19 — 1Sám 7:2-17
25. Mk 6:1-6 — 1Sám 8:1-22
26. Csel 16:8-15 — 1Sám 9:1-14
27. Zsid 3:12-4:1 — 1Sám 9:15-10:1
28. Ézs 28:23-29 — 1Sám 10:2-16 (J)